

kontaktní čočky mohou být trvale zbarveny. Pacienta je nutné o tom předem informovat (www.sukl.cz, 6).

Ethambutol (E)

Ethambutol je syntetický antimykobakteriální přípravek. Jeho mechanismus účinku není zcela znám. Proniká do mykobakterií a zdá se, že potlačuje multiplikaci interferencí se syntézou RNA. Je specificky účinný proti rostoucím mikroorganismům rodu *Mycobacterium* jako *M. tuberculosis*, *M. bovis*, ale má malou sterilizační aktivitu. Je rovněž účinný proti některým atypickým mykobakteriím včetně *M. kansasii*. Obvyklá denní dávka při léčbě plicní TB u dospělých je 15 mg/kg podaných v jediné dávce. Pacientům, kteří musejí být přeléčeni, se doporučuje podávat dávku 25 mg/kg denně po dobu dvou měsíců s následným snížením na obvyklých 15 mg/kg aplikovaných opět v jedné dávce každých 24 hodin. Ethambutol je kontraindikován u dětí mladších 13 let.

Nejzávažnějším nežádoucím účinkem léčby ethambutolem je retrobulbární neuritida se snížením zrakové ostrosti, zúžením zorného pole, centrálním nebo periferním skotomem a červenozelenou barvoslepostí. Postižení se může projevit na jednom či na obou očích. Stupeň očního poškození je závislý na velikosti dávky a na délce trvání léčby a může být spojen s deplecí zinku v oku. Tyto komplikace se mohou projevit několik měsíců po zahájení léčby. Před zahájením léčby a v jejím průběhu jsou proto nutné kontroly oftalmologem. Poruchy vidění se obvykle upraví přibližně z padesáti procent. Při léčbě tímto přípravkem může dojít i k hyperurikemii a ke zhoršení stávající dny. Z méně častých nežádoucích účinků se mohou vyskytnout leukopenie,

zmatenost a halucinace, kovová pachuť, nauzea a zvracení a jaterní dysfunkce (www.sukl.cz, 6).

Pyrazinamid (Z)

Pyrazinamid má baktericidní účinek proti *Mycobacterium tuberculosis*. In vitro je účinný jen při kyselém pH, které se vyskytuje hlavně ve vnitřním kompartmentu makrofágů. Je účinný proti pomalu i rychle rostoucím bacilům a proti bacilům v intracelulárním prostředí. Při rezoluci zánětu a stoupajícím pH pyrazinamid ztrácí účinek, je tedy vhodný pro úvodní část léčby. Obvyklá denní dávka je u dospělých 15–30 mg/kg tělesné hmotnosti. Maximální denní dávka by neměla překročit 2 g. Obvyklá denní dávka u dětí je stejná. Nejzávažnějším nežádoucím účinkem je porucha jaterních funkcí, která nás často nutí léčbu přerušit a pak případně dávku pyrazinamidu snížit. Méně závažná je nauzea, myalgie, artralgie a kožní vyrážka. Pyrazinamid též může způsobit hyperurikemii mající za následek záchvat dny (www.sukl.cz, 6).

Streptomycin (S)

Streptomycin patří mezi aminoglykosidová antibiotika. Šlo o první antibiotikum, které bylo možné použít pro léčbu TB. Izolováno bylo v roce 1943 Albertem Schatzem, k pacientům se poprvé dostal v roce 1947. V České republice je v současnosti dostupný pouze na mimořádný dovoz (firmám se často nevyplácí registrace málo používaných levných léků). Dnes se uplatňuje hlavně při léčbě recidiv TB. Je kontraindikován v graviditě (teratogenita preparátu – možné poškození sluchu plodu). Denní dávka streptomycinu pro dospělého je 1 g, při hmotnosti nižší než 50 kg pak 0,5 g. Mezi hlavní nežádoucí účinky patří zejména ototoxici-